

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA16/7
21.november 2016
Peter Olsen

2017-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut.

(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Siullermik oqaaseqarpaallalertinnata ukiumut qaanngiutilersumut, suleqatigisimasatsinnut tamanut, qujanarujussuaq, ukiaq manna ataatsimiiffigisimasarput pikkunartoq, nuannersoq pissanganartoq, pissarsiaqarfiulluarsimasorlu kiisami qaanngiutiinnalikaseqaaq.

Minnerunngitsumik atorfilittatsinnut tamanut, nutserisunut, ataatsimiisitaliat allattaannut, ig-gavimmi sulisunut, allaffinni ikiortaasunut kikkunnut tamanut il.il. qujanarujussuaq.

Ulapporingaarlusi sullaringaarlusi, naammagittangaarlusilu kiffartuullutalu sullittarsinnaasimagatsigut.

Qujanarujussuaq...

Aamma partiinut tamanut qujanarujussuaq suleqatigiilluarsimanitsinnut avitseqatigiilluarsimanitsinnullu; Angerlalerussi angerlamut apuulluarnissassinnik kissaappassi, qanortoq ilaqtannguasilu tamassi, juullip tipaatsunnartuanit misigitinneqarumaaritsi

Juullimi tamassi pilluassamaaritsi ukiumullu nutaamut iserluarisi.

Tamaavissunut tamassinnut qujanaq qujanarujussuaq maqaasinassaqaasi ☺

Soorlu...

2017-mut aningaasanut inatsisissap aappassaaneerreqarneranut tunngatillugu oqaaseqaatit-sinni ilaatigut ima oqarsimasugut:

Inuit Ataqatigiit illuatungiliuttuunitta nalaani, illuatungiliunniannarluta, illuatungiuliuttu-unerput atorluarlugu sunut tamanut saqqummiunneqartunut akkerliuniaannarluta itigartitsinia-annarlutalu illuatungiuuttuusimangilagut.

Inuit Ataqatigiit partiuvgut piviusorsioortut, suleqataarusussuseqartut, akisussaaffimmillu tiguseqataanissatsinnut piareersimasut.

2017-mut aningaasanut inatsisissap suliarineqarnerani, isumaqatigiinniarnernilu oqaloqataal-luartsimavugut peqataalluartsimallutalu. Inuit Ataqatigiinnilu peqataanissarput, akisussaa-ffimmillu tiguseqataanissarput anersaaralugu piareersimaffigalugulu isumaqatigiinniarnarit tamaasa ingerlattarsimavagut.

Pissangalluta qilanaarlutalu inatsisissap naammassineqarnisaa utaqqiinnalersimallugulusooq.

Taamakkaluartoq.... Naatsumik oqaatigissagaanni soorlu naluneqanngitsoq;

Isumaqatigiinniarnarit nalaanni, piffissaq kingulleq atorlugu naalakkersuisooqatigiit ajalusoortut nutaanillu naalakkersuisooqatigiittoqalersimalluni. Tamatuma kingunerisimavaa allannguutissanik nutaanik saqqummiussinissaq, piffissarlu kingulleq atorlugu sukkasuupilorujussuarmik nutaamik isumaqatigiinniaqqinnissaq.

Taamaakkarluartuq nuannaarutigalugu oqarsinnaasorivunga, isumaqatigiinniarneq kingulleq nuannersumik pissarsiffiulluurtumik, angusaqarfiulluurtumillu ingerlasimasoq.

Taamaattumik Inuit Ataqtigiinniit isumaqatigiinniarsimanitsinni, angusimagut pillugit naammagisimaarinnilluinaqqissaarnerput nuannaarutigigatsigu oqariartuutigerusupparput.

Piffissaq manna iluatsillugu Naalackersuisunngortunut nutaanut suleqatigiilluarsimanitsinnut qujanarujussuaq, suleqatitaatsinnullu Siumukkunnut Partii Naleqqakkunnullu. Qujanaq qujanarujussuaq suleqatigiillualersimanitsinnut.

Aningaasanut inatsisissakkut ugguunakkut, maannakkut akuersissutiginiialikkatsigut, takutipparpur saamerliit suleqatigiilluarsinnaanerput, pitsaasullu tungaanut pingaarutilimmik saqeriartoqarsinnaanera aamma takutissinnaallutigu.

Isumarput malillugu, aningaasanut inatsisissaq inuppalaarnerulersillugu, inunnullu qanilaarnerulersillugu kissalaarnerulersillugulu.

Isumaginninnikkut annertuumik nukittorsaanissamik pingaartitsisoq, meerartatsinnik, inuussuttuarartatsinnik, innarluutilittatsinnik, utoqqartatsinnillu nukittorsaanissamik annertuumik pingaartitsisoq anguniagaqartorlu.

Meeqqat napparsimasut, kræfteqartut, uummalluttullu pillugit, ikiorniarlugillu suliniutissanik pitsanngorsaataasinnaasunik pingaartitsisut.

Inuit naligiinnerulernissaannik, ikiortariallit ikiorneqarnissaannik, pissakinnerusullu illersorneqarnissaannik pingaartitsisut anguniagagartullu.

Qujanaq IA, Siumut, Partii Nalerarlu....

Kiffartuussinissamat isumaqatigiisummum tunngatillugu, tamatumunnga tunngasoq nassuitsumik sallaatsumik oqaatigissagaanni suliarineqarsimanera ajorluinnaqqissaarpoq, akuerineqarsinnaanngilarlu. Aatsaat taama isumaqatigiisummik suliamik ajortigisumik takusaqarunarpugut. Tamanna uggornarpoq ajuusaarnarluinnaqqissaarlunilu.

Aallaqqaataaniilli apeqqusersortorsuarsimavarput, akuersaarsimanngilarput, naggataatigullu allaat peqataaffigiumasinngikkaluarlutigu.

Allaat kissaatiginarnerpaatissimagaluarlutigu, isumaqatigiissutaasimasup atorunnaarsinneqarnissaa nutaamillu isumaqatigiissusiortoqarnissaa.

Tassa kisianni paasiniaanitsinni paasivarput taamaaliortoqassagaluarpat ajoraluurtumik akisu-upilorujussuanngorsinnaasoq nunatta karsianut, allaat mio.kr. 100-rujunik arlalinnik naleqarsinnaasimalluni. Taamaattoqarsimassappallu....

Inuiaqatigiit akiligassat tungaasigut nammatassarpassuaqareerpugut, taakkualu saniatigut 100 milliunilikkaanik nammakkiusseqqinnissaq Inuit Ataqtigiinniit akisussaassuseqanngitsulior-nertut, akuersaarneqarsinnaannaanngitsutullu isigaarput.

Akisussaassuseqanngitsumillu iliuuseqarnissaq Inuit Ataqtigiinniit peqataaffiginiangilluin-naqqissaarparput.

Taamaattumik allamik pitsaanerusumik toqqagassaqannginnatta, toqqarsinnaasatta tullia, tassalu pitsaanerup tullia toqqaannartariaqalersimavarput.

Taamaakkaluartuq oqarsinnaasorivunga angusimasarput aamma ajoriinnagassanngitsiq;

Neriorsuutigisimasarput malillugu pitsanngorsaataasinnaasunut ukiumut 19.1 mio.kr.-nik aningaasaleqqittoqarnissaa peqataaffigisinnaagatsigu nuannaarutigaaarput.

Isumaqatigiissutaaqqaarsimasumut siullermut naleqqiutissagaanni, pitsanngoriaataasimasut makku taakkartorneqarsinnaapput:

Kujataani qulimiguullit ullumikkutut marlungortinneqarput, ullumikkutullu ukiuunerani qaammatini sisamani qulimiguulinnik tikinneqartarsussangorlutik, taassuma saniatigut annaasaqarsinnaanermut sillimmaassiisoqarsinnaalerpoq, namminerlu pisuussutiginnisamik unnuissagaluaaraanni nammineq akiligassaajunnaarluni akiliunneqarsinnaangorreq periarfissaalersinneqarluni.

Qeqertarsuup Tunuanut tunngatillugu ullumikkutut ingerlaneq allanngortinneqassanngilaq, qulimiguulimilli angalaneq 30 %-mik akikillineqassaaq, taassuma saniatigut annaasaqarsinnaanermut sillimmaassiisoqarsinnaalerpoq, namminerlu pisuussutiginnisamik unnuissagaluaaraanni nammineq akiligassaajunnaartussanngussalluni.

Kiffartuussinissamik isumaqatigiisummut tunngatillugu piumasaqaatitta ilaat tassaavoq, isumaqatigiisut una pineqartoq, ukiuni sisamaannarni taamaallaat atuutsinneqassasoq, tullianilu taama ajortigisumik isumaqatigissuteqartoqaqqinnginnissaa sakkortuumik naalakkersuisoqatigiinnut kaammattuugisimavarput.

Taassuma saniatigut nuannaarutigilluinnakkatsinnik angusimasatta ilaat makkuusut saqqummiukkusussinnaavakka:

- 2 mio. kr. (ukiumut) Meeqqat inuusuttullu isumaginninnikkut nuna tamakkerlugu pilersaarusiornissaq timitalersuinissarlu – ukiut sisamat ingerlanerini katillugit 8 mio. kr.
- 2 mio. kr. (ukiumut) MIO paasissutissanik katersinissaannut angalanissamut iliuusissanullu tapiissutit – ukiut sisamat ingerlanerini katillugit 8 mio. kr.
- Ukiuni tulliuuttuni sisamani Meeqqat atuarfiini atuartitaanermut pitsanngorsaaniissamut aningaasaliinissaq, 8 mio.kr.-nirik
- Meeqqat inuusuttuaqqallu pillugit siusinaartumik iliuuseqarnissamut suliniuteqarnissamut ukiuni sisamani katillugu 36,5 mio.kr.
- Isumaginninnikkut aqutsisoqarfiup pilersinneqarnissaanut 17 mio.kr. aningaasaliissutigineqarput.
- Droning Ingridip napparsimavissuani meeqqanut immikkoortortap allilerneqarnissaanut 8,2 mio.kr. 2017-mi aningaasaliissutigineqarnissaat.
- Timersornikkut kulturikkullu siuarsaanissamut aningaasaliissuteqarnissaq:
 - a. Sinerissami arsaattarfinnik ivigaaraasilinnik sanaartortoqarnissaa siunertaralugu aningaasaliissuteqarnissaq 600.000,-nik.

Tamakkuupput ilaatigut uagut Inuit Ataqtigiinniit angusarisimasatta ilaat.

Taamaattumik aningaasanut inatsisissaq 2017-mut tunngasoq, isumaginninnikkut annertuumik nukittorsaanissamik pingaartitsisoq; meerartatsinnut, inuussuttuarartatsinnut, napparsimasortatsinnut, utoqqartatsinnullu tunngasunik suliniutinut nukittorsaataasinnaasunik annertuumik pingaartitsisoq anguniagaqartorlu peqataaffigisinnaagatsigu nuannaarutigaarput.

Taamatut oqaaseqaateqarluta, suleqatigiilluarsimanitsinnullu uummammik pisumik qujalluta, aningaasanut inatsisissaq 2017-moortoq nuannaarluta akuerseqataaffigissavarput.

Qujanaq.
Peter Olsen